

The background image shows a brick building with a modern glass extension. Pink cherry blossoms are in the foreground and background. A large semi-transparent pink circle is on the left side, and a semi-transparent pink rectangle is on the right side, both containing text.

Jaarverslag 2024

Stichting Het
Dolhuys

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Missie en visie	6
3	Crisis Campagne: Houd Museum van de Geest Open	8
4	Personeel en organisatie	10
5	Vrijwilligersbeleid	11
6	Communicatie	14
7	Tentoonstellingen	15
8	Collectie	23
9	Onderwijs	24
10	Projecten	27
11	Evenementen	31
12	Raad van toezicht	32
13	Financiën	34
14	Founders, partners, zakelijke donateurs, fondsen en sponsoren	36

Voorwoord

Het is niemand ontgaan dat 2024 een zeer bewogen jaar is geweest voor Museum van de Geest. Ondanks mooie inhoudelijke successen en de toenemende erkenning van ons werk, bracht een uiterst instabiele financiële situatie het museum in een ernstige crisis. Deze was vooral veroorzaakt door de plotselinge sluiting van de vestiging in de Hermitage Amsterdam als gevolg van de inval van Rusland in de Oekraïne. Hierdoor viel een derde van de opbrengsten per direct weg.

Gedwongen ontslagen hebben we gelukkig kunnen voorkomen, maar tijdelijke contracten konden niet worden verlengd. Er waren momenten dat we dachten binnen enkele maanden de deuren te moeten sluiten. Door de raad van toezicht is interim bestuurder Eelco Damen aangesteld. Samen met de teamleden, vrijwilligers, de raad van toezicht en vele anderen zijn allerlei reddingsacties ingezet.

Beide locaties waren het hele jaar open voor het publiek. We lanceerden zelfs een publiekscampagne – met succes. Dat we vandaag nog bestaan, is te danken aan een groot aantal betrokken mensen en organisaties. Het zijn er te veel om allemaal bij naam te noemen, maar onze dank is groot. Dank aan iedere bezoeker, donateur (groot én klein), geestverwant, Gemeente Haarlem, vrijwilliger, ambassadeur en organisatie die met tijd, financiële steun of morele support het museum overeind hield.

Hoogtepunten en samenwerking

Juist in 2024 zijn er ook mijlpalen om trots op te zijn. Zo werden we genomineerd voor de Museumkids Award voor ons jeugdprogramma, lanceerden we ‘Museum op Recept’ in samenwerking met het Dordrechts Museum en Bonnefantten Museum en openden we de eerste *Room to Breathe* in Nederland.

Om het museum toekomstbestendig en onafhankelijk te kunnen laten functioneren, is het van belang dat we vaker worden gevonden als eventlocatie. Een goed voorbeeld daarvan was de lancering van de Alliantie Mentale Gezondheid Jeugd Haarlem waar het museum mede-initiatiefnemer van is.

Tijdens het Kennisfestival Mentale Gezondheid op School op 25 november kwamen meer dan honderd onderwijsprofessionals – van docenten tot zorgcoördinatoren – samen om in het museum te werken aan een toekomst waarin jongeren mentaal sterker kunnen opgroeien. Zoals wethouder onderwijs Bas van Leeuwen treffend zei: “Alleen door samen te werken kunnen we de weerbaarheid van jongeren vergroten.” Ook in 2025 blijven wij hier actief aan bijdragen.

Meer activiteiten en samenwerkingen uit 2024 vindt u verderop in dit jaarverslag.

Blijvende steun noodzakelijk

Voor het voortbestaan van het museum – én het kunnen blijven ontwikkelen van spraakmakende tentoonstellingen en educatieve programma's – blijven nieuwe structurele partners essentieel. We nodigen fondsen, organisaties, bedrijven en betrokken particulieren van harte uit om samen met ons te verkennen wat een partnerschap kan betekenen.

“Nederland kampt met veel mentale gezondheidsproblemen. Ons museum is dé plek die deze onderwerpen bespreekbaar maakt. Ook maakt het museum met outsiderkunst de talenten van mensen met een beperking zichtbaar. We hebben veel financiële tegenslag gehad en zijn er, ondanks steun van de Gemeente Haarlem, nog niet. Structurele steun blijft nodig.”

– **Stephan Valk**, voorzitter raad van toezicht

Vooruitblik

In 2025 blijven we ons met dezelfde toewijding inzetten voor het zichtbaar maken van de kracht én kwetsbaarheid van de geest. Het afgelopen jaar liet zien hoe weerbaar en relevant het museum is – juist in moeilijke tijden. Met hoop en vastberadenheid bouwen we verder aan een plek waar verhalen gehoord worden, outsiderkunst ruimte krijgt en mentale gezondheid bespreekbaar blijft. Dat gaat we doen met een nieuwe directeur, medio 2025 start Marije Kool, een aangepast governance-model (van raad van toezicht naar bestuur) en nieuwe bestuursleden met professionals uit het zakelijke, politieke en sociaalmaatschappelijke werkveld. We nodigen u van harte uit ons ook komend jaar te blijven volgen, steunen en bezoeken.

Jessica Belles, programmadirecteur

Stephan Valk, voorzitter bestuur

Missie en visie

Wij zijn het Museum van de Geest. Wij zijn gefascineerd door het kunstwerk tussen je oren. Want niets is zo divers, uniek, krachtig en tegelijkertijd zo kwetsbaar als de menselijke geest. We maken mentale gezondheid bespreekbaar, ook voor mensen die zich normaal wanen. Onze kunst- en cultuurprogramma's zijn een podium voor de kracht en kwetsbaarheid van de geest.

Missie

De twee locaties van het Museum van de Geest, in Amsterdam en Haarlem, worden geëxploiteerd door Stichting Het Dolhuys. Stichting Het Dolhuys streeft naar het in beeld brengen van de mens in alle facetten en het ter discussie stellen van stereotype beelden om zo een bijdrage te leveren aan erkenning, waardering en begrip voor mensen. In het bijzonder van mensen in Nederland die afwijken van de geldende 'norm' in hun gedrag, denken en emoties, in zowel positieve als negatieve zin, zowel in het heden als het verleden.

Visie

In onze samenleving zijn stigma's ten aanzien van afwijkend gedrag volop aanwezig. Stichting Het Dolhuys wil een wezenlijke bijdrage leveren aan objectieve beeldvorming middels bijzondere kunst, ontmoetingen, verwondering en open debat.

Crisis Campagne: Houd Museum van de Geest Open

Het is niemand ontgaan dat afgelopen jaar zeer bewogen is geweest voor Museum van de Geest. Ondanks onze inhoudelijke successen en de groeiende erkenning van ons werk leidde de instabiele financiële situatie tot een crisissituatie. Toch wisten we onze twee locaties het hele jaar open te houden voor het publiek en een publiekscampagne op te zetten. In deze campagne waren er een aantal speerpunten.

1. Geefcampagne “Houd het museum open”

Op 16 september startte Museum van de Geest met de crowdfundingactie “Houd het museum open.” De campagne vond online plaats. Verschillende pronkstukken uit het museum speelden een hoofdrol. Daarnaast spraken prominenten uit de cultuur en ggz hun steun uit. Deze ambassadeurs van het museum zijn:

- Thijs Launspach, psycholoog en spreker
- Arnon Grünberg, schrijver
- Saskia Schepers, spreker en schrijver
- Dienke Bos, directeur-bestuurder Mind
- Elton Kiene, spoken word-artist en presentator
- Floortje Schepers, psychiater UMC Utrecht
- Freek de Jonge, cabaretier en schrijver
- Ruth Peetoom, voorzitter van de Nederlandse ggz
- Splinter Chabot, schrijver en programmamaker

“Juist in een tijd waarin mentale gezondheid nogal onder druk staat, is het belangrijk dat er een plek is die ons meer onszelf en onze psychologie laat begrijpen.”

- Thijs Launspach

2. Oktober benefietmaand

Op 6 oktober bleek er hoop te zijn voor het museum. Het museum had toen honderden donaties ontvangen, groot en klein. Voor een deel éénmalig, voor een deel toezeggingen voor meerdere jaren. Dat laatste helpt nog veel meer.

Om het gat verder te dichten werd oktober opgeroepen tot benefietmaand. Verschillende events werden binnen en buiten het museum georganiseerd, om geld op te halen en de situatie onder de aandacht te brengen bij grote en kleine

donateurs. Deze activiteiten waren o.a. lezingen in het museum, Selfcare Sunday in samenwerking met Flow Magazine en Psychologie Magazine en een Het Mooie Kinderboekenfeestje middag.

3. Jouw roze olifant

Op 10 oktober, World Mental Health Day, ging de derde fase van de crowdfunding campagne in. Dit is een dag waarop er aandacht wordt gevraagd voor mentale gezondheidsproblemen. Het symbool van Museum van de Geest hiervoor is de (roze) olifant in de kamer. Want mentale kwetsbaarheden en problemen mogen niet genegeerd worden.

In deze nieuwe fase legden we de focus op de roze olifant. We startten met een nieuwe actie: "Pre-order jouw Roze Olifant". Deze symbolische actie heeft als doel om aandacht te vragen voor psychische gezondheid en het gesprek hierover te normaliseren en geld op te halen om het museum open te houden.

4. Red de open geest op de Grote Markt in Haarlem

Op 17 oktober vroegen wij opnieuw aandacht voor het museum en de dreigende sluiting. Dit keer via een ludieke actie op de Grote Markt in Haarlem.

Een groep mensen kwam bijeen om onze missie en museum te steunen en de gemeente ervan te overtuigen dat Museum van de Geest moet blijven bestaan! Het kan namelijk toch niet zo zijn dat het enige museum in Nederland dat met kunst mentale gezondheid bespreekbaar maakt, binnenkort moet sluiten? Juist in een tijd waarin mentale problemen heel actueel zijn?

's Avonds was er in de raadscommissievergadering ook aandacht voor het museum en de huidige situatie. Gedurende de drie minuten inspreektijd zat de publiektribune vol met medewerkers en vrijwilligers van het museum.

Personeel en organisatie

De instabiele financiële situatie van het museum heeft het afgelopen jaar veel invloed gehad op het personeel en de organisatie. Gedwongen ontslagen hebben we kunnen voorkomen, maar tijdelijke contracten konden niet worden verlengd. Dit maakt dat ons team in een jaar tijd meer dan gehalveerd is. Meermaals leefde onder het personeel de vrees dat het doek definitief zou vallen voor Museum van de Geest.

De komst van interim-bestuurder Eelco Damen gaf tijdelijk wat lucht in de organisatie. Samen met het MT en de raad van toezicht, onder leiding van voorzitter Stephan Valk, zijn we erin geslaagd om extra steun te krijgen van de gemeente Haarlem zodat het museum open kon blijven.

Eind 2024 is onder begeleiding van werving en selectiebureau VOOR met succes gezocht naar een nieuwe directeur en nieuwe bestuursleden.

Aantal personeelsleden 2024

	Fulltime	Parttime	Urenmedewerkers	Stagiaires
Horeca	1	2	10	0
Museum	4	12	8	1
Horeca FTE	2,5			
Museum FTE	13,3			

Vrijwilligersbeleid

Erbij horen, meedoen. Museum van de Geest gelooft in een samenleving waarin iedereen gezien en gehoord wordt en mee kan doen op basis van gelijkwaardigheid. Vanuit deze visie zijn wij al sinds 2010 bezig met de ontwikkeling van een inclusief vrijwilligersbeleid. In samenwerking met re-integratiebureaus en zorginstellingen bieden wij werkervaringsplaatsen aan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt; veelal belast met een psychische kwetsbaarheid en/of verstandelijke beperking. Zij maken onderdeel uit van ons vrijwilligersteam; op dit moment werken er ruim 70 vrijwilligers bij Museum van de Geest.

In 2024 hebben we het vrijwilligersteam verder geprofessionaliseerd. Een aantal vrijwilligers zijn uitgegroeid naar 'dag verantwoordelijke,' een functie waarbij je o.m. aan peer to peer coaching doet en meer verantwoordelijkheid draagt in de dagelijkse gang van zaken op de werkvloer. Dit biedt re-integratiekandidaten de kans om meer werkervaring op te doen met als uiteindelijke doel door te stromen naar een betaalde baan. We zijn er trots op dat we deze kans kunnen creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Nieuw in 2024 is dat ook nieuwkomers bij ons als vrijwilliger aan de slag gaan met als doel de Nederlandse taal te leren. Ze volgen hier een taalstage en het vrijwilligerswerk draagt bij aan hun re-integratie in de Nederlandse samenleving. Hiervoor werken we nauw samen met re-integratiebureau Agros.

Museum van de Geest heeft jaarlijks zo'n 70 vrijwilligers. Grofweg verdelen we die in drie groepen:

- Vrijwilligers die met pensioen zijn - mensen die weer willen participeren, maar niet met betaald werk als doel.
- Vrijwilligers met dagbesteding - mensen met een lichte verstandelijke beperking.
- Vrijwilligers die re-integreren - mensen die zijn uitgevallen - vaak vanwege een psychische kwetsbaarheid – en weer terug willen naar een betaalde baan.

Re-integratie

“Het werk bij Museum van de Geest heeft bijgedragen aan mijn herstel”

Op jaarbasis hebben we gemiddeld 10 á 20 re-integratie-kandidaten die werkzaam zijn in het museum. Gemiddeld stroomt meer dan de helft uit naar een betaalde baan.

Tijdens het re-integratietraject focussen we op talent: waar ben jij goed in? Waar word je blij van? Ook hebben we oog voor iemands kwetsbaarheid: wat vind je lastig, wat heb je nodig om goed te functioneren? Onderdeel van ons beleid is een zorgvuldig intakegesprek, waarin we proberen iemands gebruiksaanwijzing helder te krijgen.

Dagbesteding

“Hier werken meer mensen met een beperking, dat vind ik fijn”

De parel van ons vrijwilligersbeleid is museumcafé Thuys. Hier maken zeven cliënten van de Hartekampgroep onderdeel uit van het horecateam: ze staan achter de bar en werken in de keuken en de bediening. Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in de begeleiding en coaching van deze doelgroep. Dagelijks zijn er senior-vrijwilligers aanwezig die, indien nodig, een luisterend oor en een helpende hand bieden. Ook komt de jobcoach van de Hartekampgroep regelmatig naar museum café Thuys voor extra ondersteuning.

De persoonlijke impact op de cliënten is zeer positief. Ze voelen zich gewaardeerd, erkend en dragen bij aan het succes van het museum. “Mijn werk voelt als thuis. Ik krijg veel complimenten, daar word ik heel blij van,” of “Als ik een fout maak, verwijt

niemand mij iets.” En: “Hier werken meer mensen met een beperking, dat is goed voor mijn zelfvertrouwen.”

De structurele inzet van cliënten van de Hartekampgroep in het museum toont dat het gedachtegoed van het museum ook in de bedrijfsvoering is verankerd.

Toekomst

Het museum wil het aantal werkervaringsplaatsen voor re-integratie-kandidaten uitbreiden naar 20 á 30 op jaarbasis. Die ambitie past bij de missie van Museum van de Geest: wij geloven in een samenleving waarin iedereen gezien en gehoord wordt en mee kan doen op basis van gelijkwaardigheid. We willen re-integratie-kandidaten meer laten rouleren binnen verschillende afdelingen zodat ze nog meer vaardigheden kunnen ontwikkelen. Ook zijn de eerste stappen gezet voor samenwerking met culturele instellingen in Haarlem en Amsterdam.

Museum van de Geest heeft daarin een voortrekkersrol omdat bij werkgevers nog steeds het stigma heerst dat mensen met een psychische kwetsbaarheid meer werk opleveren dan brengen, dat ze te veel begeleiding nodig hebben. Museum van de Geest wil haar kennis en expertise delen zodat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen re-integreren in de culturele sector.

Ook de dagbestedingstrajecten met de Hartekampgroep gaan we uitbreiden. Cliënten worden in de toekomst ingezet voor o.a. facilitaire werkzaamheden. Er worden gesprekken gevoerd met de begeleiding van de Hartekampgroep om in het museum te gaan huisvesten zodat er altijd coaching en ondersteuning aanwezig is.

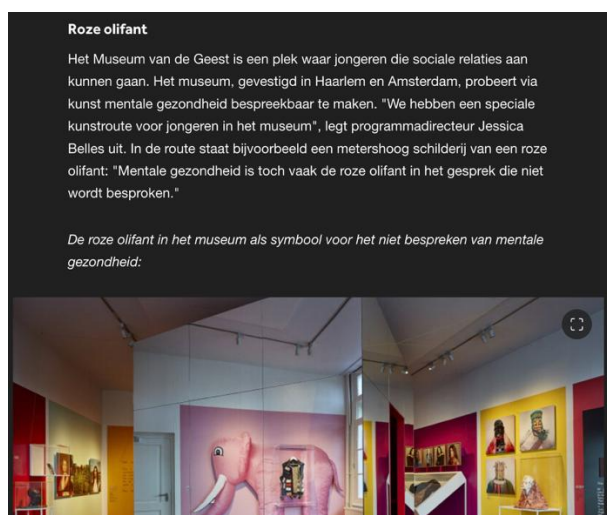
Communicatie

Publicaties

In 2024 zijn er 530 publicaties geweest over Museum van de Geest met een bereik van 192 miljoen en een PR-waarde van € 2.000.000.

De belangrijkste berichtgeving betrof de crisiscampagne van Museum van de Geest en de tentoonstelling *Who Cares?* in Museum van de Geest | Amsterdam.

Naast de aandacht voor onze crisiscampagne zijn we ook positief in het nieuws geweest. Zo werd onze programmadirecteur Jessica Belles geïnterviewd voor het [NOS Achtuurjournaal](#) naar aanleiding van een onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en kwamen we met ons project rondom Mindful kunst beleven in [de Volkskrant](#).

Website, social media en nieuwsbrief

Onze website heeft in 2024 129k actieve bezoekers gehad.

Van de social mediakanalen groeit Instagram gestaag (stijging van ong. 12%) en blijft Facebook stabiel (8.6K). Ons Tiktok account maakte een minimale groei van 254 volgers. Ons LinkedInaccount is gegroeid met 1.648 nieuwe volgers naar een totaal van 5417.

Het aantal nieuwsbrief abonnees voor onze reguliere nieuwsbrief is in 2024 geëindigd op 5102 abonnees, een stijging van 4,9% t.o.v. 2023.

Tentoonstellingen

Vaste tentoonstelling, Haarlem

In ons historische pand aan de Schotersingel in Haarlem tonen we onze vaste collectie waarin met behulp van zowel historische als eigentijdse objecten en een uitgebreide audiotour het fenomeen 'geest' onder de loep wordt genomen. De bezoeker wordt uitgedaagd op zoek te gaan naar zijn/haar/diens eigen invulling van dit begrip door in verschillende ruimtes verschillende vragen en theorieën op te werpen die kunnen helpen bij deze zoektocht: Wat is dat, je geest? Wie ben je? Wie koester je? Wat zie je als je naar een ander kijkt? Kun je jezelf zijn? Wie zorgt er voor mijn geest? Wetenschappers, filosofen, denkers en kunstenaars zijn sinds mensenheugenis zoekende naar het antwoord op deze vragen en kunnen helpen bij de eigen zoektocht. Daarnaast tonen we een historisch overzicht van ons psychiatrisch erfgoed; hoe werd er vroeger over deze geest gedacht? Op welke manieren hebben we de geest proberen te behandelen en in hoeverre zijn onze gedachten over de geest en de zorg voor deze geest door de eeuwen heen veranderd? Aan het einde van het bezoek vragen we de bezoeker onze *Universele Verklaring van de Open Geest* te tekenen, onze oproep tot een inclusieve samenleving.

Tijdelijke tentoonstellingen, Haarlem

LAURENCE AËGERTER - EPOS VAN DE GEEST (juni 2023 – juni 2024)

Kunstenares Laurence Aëgerter opende in juni 2023 in Haarlem haar solotentoonstelling *Epos van de Geest: op het kruispunt van zorg en kunst*. Centraal in deze tentoonstelling stond haar kunstwerk *Epic of the Mind*, een imposant wandkleed van maar liefst 38,5 meter lang. Met *Epos van de Geest* schreef Aëgerter een 'ode aan de menselijke geest. Een geest met een rijke verbeeldingskracht, maar ook een geest met kwetsbaarheden.' In het monumentale wandkleed zijn talloze verwijzingen naar de historische collectie van Museum van de Geest terug te vinden, deze objecten zijn ook onderdeel van de tentoonstelling. Aëgerter's werk biedt hierdoor een inkijkje in de gedocumenteerde zorggeschiedenis van Nederland en Europa.

Naast het wandkleed was er nog ander werk van Aëgerter te zien in de tentoonstelling, waarin ook zorg en mentale gezondheid de rode draad is. Zo was een deel van de fotoserie *Photographic Treatment* te zien en haar video-installatie *Leviathan*. Dit werk maakte Aëgerter in 2015 over het recht op zelfbeschikking in een psychiatrische context. De tentoonstelling was te zien tot en met juni 2024.

Gefinancierd door: Mondriaan Fonds, GGZ Friesland, Institut Français.

TIJDREIZEN - Unieke historische beelden van het Dolhuys (3 juli 2024 t/m 23 februari 2025)

Het Haarlemse Dolhuys, het gebouw waarin Museum van de Geest | Haarlem is gevestigd, kent meer dan 700 jaar zorggeschiedenis. Het monumentale pand is door de eeuwen heen vastgelegd in prachtige beelden. Curator Tom Theeuwen selecteerde uit de archieven een reeks unieke, nooit eerder vertoonde afbeeldingen van het historische gebouw voor deze tentoonstelling.

In de monumentale Zorgzaal waren deze unieke historische beelden te zien. Verhalen van oud bewoners en medewerkers van het Dolhuys zijn te lezen en objecten uit de erfgoed collectie van Museum van de Geest namen bezoekers terug mee in de tijd. Als randprogramma vond bij deze tentoonstelling elke zondagmiddag een gratis instaprondleiding plaats en was er speciaal voor de jeugd een historische speurtocht in en om het museum.

KWETSBAARHEID EN KRACHT (sinds september 2023)

Met de tentoonstelling *Kwetsbaarheid en kracht* vragen we aandacht voor het feit dat iedereen kwetsbaar én krachtig is en dat wij vooral allen mens zijn. In de ruimte hangen 15 van de 22 zwart-wit portretten van mensen met psychische klachten, professionals in de ggz, familieleden en andere mensen die nauw betrokken zijn bij de ggz. De foto's zijn gemaakt door Bart Koetsier. De werken *Stampot!* en *Wat betekent ziekte* werden genomineerd door de Dutch National Portrait Gallery voor de Rabo Photographic Portrait Prize 2020. Naast de portretten worden MRI-scans getoond, om het contrast te laten zien tussen het zoeken naar afwijkende hersenstructuren en het individuele verhaal dat een portretfoto vertelt. Daarnaast zijn er interviews te lezen met de geportretteerden. Hiermee laten we kwetsbaarheid én kracht zien, zonder een naam of functie te noemen. De interviews zijn afgenomen door Arnon Grünberg.

Het project Kwetsbaarheid en kracht kwam tot stand door een samenwerking van Kitty van Elst (Lister en Ypsilon), Carola van Alphen (Anoïksis), Martijn Kole (Zelfstandig adviseur en medeoprichter Enik Recovey College), Floortje Scheepers (Medisch afdelingshoofd Psychiatrie, UMC Utrecht) en Museum van de Geest. De tentoonstelling is nu te zien in het Museum van de Geest / Haarlem dankzij een bijdrage van de Hersenstichting.

DOMWEG onGELUKKIG – Soek Zwamborn (31 oktober 2024 t/m 31 maart 2025)

Naar aanleiding van Kunstlijn 2024 was in Museum van de Geest | Haarlem het werk *DOMWEGonGELUKKIG* te zien. In *DOMWEGonGELUKKIG* onderzoekt kunstenaar Soek Zwamborn hoe de samenleving omgaat met het 'anders-zijn' en de grenzen tussen binnen- en buitenwereld. De installatie was een plek waar conceptie, leven en dood samenkwamen in stof en borduursels.

De installatie voelde als een kapel en was een ruimte waar de bezoeker tot zichzelf kon komen. Centraal hing een kort jasje met extra lange mouwen – een verwijzing naar de dwangbuis van vroeger. Op de jas waren de sporen die het leven heeft achtergelaten te zien. Ook de geborduurde voering rondom de jas toonde lijnen en tekst, dit keer herkenbaar en leesbaar.

Tijdelijke tentoonstelling, Amsterdam

WHO CARES? (november 2023 – januari 2025)

In Museum van de Geest | Amsterdam was geheel 2024 de tentoonstelling *Who Cares?* over de geestelijke gezondheidszorg gedurende de Tweede Wereldoorlog te zien. In deze tentoonstelling werd het belang van goede zorg benadrukt, met name wanneer het zorgstelsel onder druk komt te staan zoals in tijde van oorlog. Aan de hand van nooit eerder vertoonde film- en fotobeelden, persoonlijke verhalen en historische objecten werd dit onderbelichte stukje geschiedenis voor het eerst toegankelijk gemaakt voor een groot publiek. Met behulp van unieke historische 'outsider-werken' - onder andere uit de Prinzhorn collectie te Heidelberg, private collecties en eigen collectie - gaven we antwoord op de vraag: Wat gebeurde er binnen de Nederlandse geestelijke gezondheidszorg gedurende de Duitse bezettingsjaren en hoe vertaalde het Duitse beeld van de 'psychiatrisch patiënt' zich naar de Nederlandse situatie? Bij de tentoonstelling was een audiotour, ingesproken door Splinter Chabot, een speciale uitgave van de boekendubbeltang: "Jouw oorlogsboekendubbeltang" en waren er werken te zien van o.a. Elfriede Lohse-Wächtler, Aad de Haas en Falk Bierman.

Daarnaast was het werk *Untiteld* te zien. Voor deze installatie onderzocht Eva Knibbe hoe er door de tijd heen wordt gekeken naar mensen met een verstandelijke beperking. Van halfgod tot duivelskind, clown, knuffelbeer of creatief genie. Woorden bepalen hoe we kijken én wat we zien. Kun jij naar iemand met Down kijken, zonder het woord 'Down' in je hoofd? De installatie blikt vooruit op een tijd waarin deze mensen alleen nog in een museum te zien zijn; sinds de komst van de NIPT (niet-invasieve prenatale test) worden er steeds minder mensen met Downsyndroom geboren. Twee moeders en een broer van kinderen met

Downsyndroom, delen hoe het voor hen was om een gezinslid met Downsyndroom te krijgen. De acteurs met Downsyndroom reageren en adviseren.

In 2024 hebben wij deze tentoonstelling verbreed met de online expositie *Who Cares?*. Op dit online platform wordt een verdieping aangeboden waarbij nieuwe verhalen rondom het thema van de tentoonstelling verteld worden.

Gefinancierd door; Verstandelijk Gehandicaptenzorg Nederland, V-Fonds, Cultuurfonds, Mondriaan Fonds, Provincie Noord-Holland, Stichting Koningsheide, Fundatie Santheuvel Sobbe, Multi TankCard, Ri Design.

Untitled is gemaakt bij de Toneelmakerij, in samenwerking met Theatergroep LeBelle (Cordaan) en Outsider Wear.

Collectie

Dit jaar stond collectiebeheer, als gevolg van de heersende omstandigheden, wederom in het teken van beperking tot het noodzakelijke. Binnen de mogelijkheden werd vooral gewerkt aan de verdere inrichting van de diverse depots.

De in 2023 opgerichte *Taskforce Erfgoed van de Geest* kwam weer verscheidene malen bijeen. Belangrijkste aandachtspunten tijdens die bijeenkomsten vormden het opstellen van een visiestuk en de voorbereidingen voor een in maart 2025 te houden symposium bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Doel van dit symposium is het bij elkaar brengen van (zorg)organisaties en bestuurders, collectiebeheerders en vertegenwoordigers van andere belangengroepen, om gezamenlijk voldoende slagkracht en middelen te verwerven voor de instandhouding van het bijzondere zorgerfgoed in ons land.

In het voorjaar was een substantieel bruikleen vanuit de collectie te zien in de tentoonstelling *De laatste dagen van de dorpsgek*, opgesteld in Theaterkerk Nes, Noordoost Friesland. De tentoonstelling over (de geschiedenis van) mentale gezondheid op het Friese platteland werd goed bezocht.

Op het gebied van registratie en digitalisering van de kunstcollectie werden in 2024 weer verdere vorderingen gemaakt. Verwerving was beperkt tot slechts enkele objecten. Het betrof onder meer een 'bakstenen jas' van Mignon Nusteling/Studio Stout. Tenslotte werden er dit jaar op het gebied van het erfgoed van de geestelijke gezondheidszorg en de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking ook weer enkele schenkingen gedaan.

Onderwijs

Lancering Alliantie Mentale Gezondheid Jongeren in Haarlem

In 2024 lanceerden wij in samenwerking met verschillende Haarlemse organisaties de Alliantie Mentale Gezondheid Jeugd Haarlem. Dit gebeurde tijdens het succesvolle Kennisfestival Mentale Gezondheid op School, waarbij meer dan 100 professionals uit het onderwijs – waaronder docenten, mentoren en zorgcoördinatoren – samen kwamen in het Museum van de Geest om te bouwen aan een toekomst waarin jongeren mentaal sterker en veerkrachtiger kunnen opgroeien.

De Alliantie, een samenwerking van professionals uit onderwijs, welzijn, cultuur en jeugdhulp, streeft naar een mentaal weerbare jeugd in 2030. Preventie en vroeg signalering staan centraal in deze missie.

De alliantie bestaat uit: Buurts / Gemeente Haarlem / Museum van de Geest / Youz, onderdeel van Parnassia Groep / Prezens, onderdeel van GGZ inGeest / Stichting Kikid / Centrum voor Jeugd en Gezin Kennemerland / GGD Kennemerland / Tandem / Samenwerkingsverband VO-ZK / Hart / Brijder Verslavingszorg

Museumkids nominatie

Onze jeugdroute 'Maak je eigen gebruiksaanwijzing' voor de leeftijd 8 t/m 12 jaar werd in 2024 door de museumvereniging genomineerd als een van de zes genomineerde voor de Museumkids award 2024!

Deze interactieve route neemt kinderen mee op een ontdekkingsreis door de fascinerende wereld van het menselijk brein, mentale welzijn en kunst. Via verschillende vragen kunnen zij gedurende de route hun eigen gebruiksaanwijzing

maken die hen ook leidt naar hun 'Boekendubbelganger': een personage uit een boek dat dezelfde eigenschappen deelt, zoals moed, humor, sportiviteit of dromerigheid.

Mentale gezondheid bespreekbaar op ROC Amsterdam West

Hoe leeft mentale gezondheid onder ROC-studenten? En werkt het om je te uiten op een creatieve manier over mentale gezondheid, in plaats van alleen maar praten? Neurolab.nl | Amsterdam UMC, UMC Utrecht, MBO College Amsterdam West en Museum van de Geest bundelde in 2024 hun krachten om te testen of leerlingen baat hebben bij culturele lessen over mentale gezondheid.

Dankzij de MBO Cultuurkaart gingen vanaf maart 2024 ruim 1500 ROC-studenten aan de slag met het digitale lespakket de Bovenkamer van Museum van de Geest, dat op speelse wijze mentale gezondheid bespreekbaar maakt. Het doel van Museum van de Geest is om met kunst- en cultuurprojecten mentale gezondheid bespreekbaar te maken, ook op school. MBO-college Amsterdam West omarmt deze doelstelling en nam daarom deel aan dit project. Om te weten of het doel van het innovatieve educatief pakket wordt bereikt buiten de museummuren, namen alle deelnemende klassen van het mbo-college ook deel aan een impactmeting. Ook docenten deden mee aan de meting, die werd uitgevoerd door het Amsterdam UMC en UMC Utrecht in samenwerking met de Universiteit Leiden (Neurolab.nl). In 2025 wordt dit onderzoek herhaald.

Docentendag op Blue Monday

Een gewone maandagmiddag in januari of toch de meest deprimerende dag van het jaar? Ook in 2024 organiseerde wij weer de docentenmiddag Open geest op Blue Monday. Samen met het Van Gogh Museum stelden we een mooi programma samen om mentale gezondheid bespreekbaar te maken in de klas.

Veel jongeren hebben te maken met stress, angst, eenzaamheid en sombere gevoelens. In het onderwijs speelt dit ook een rol. Het is vaak niet makkelijk om het onderwerp mentale gezondheid bespreekbaar te maken, terwijl dat wel belangrijk is. Kunst kan hierin een creatieve schakel zijn. Daarom organiseren Van Gogh Museum en Museum van de Geest deze docentenmiddag.

Onze projecten in 2024

Jas van Mignon

In 2024 voegden wij tijdelijk een nieuw werk toe aan onze vaste opstelling: *De bakstenenjas* gemaakt door de Nederlandse kunstenaar Mignon Nusteling van Studio Stout.

Vervaardigd uit steenpapier, is dit kunstwerk tijdens een bezoek aan het Grafisch Atelier Den Bosch ontstaan. Het kunstwerk daagt de kijker uit om na te denken over de stigma's die verbonden zijn aan verslavingen en brengt de identiteiten van herstellende verslaafden van een inloophuis in beeld.

De keuze van Nusteling om haar werk te doneren aan Museum van de Geest is een bewijs van haar vertrouwen in de missie van het museum om mentale gezondheid bespreekbaar te maken door middel van kunst en cultuur.

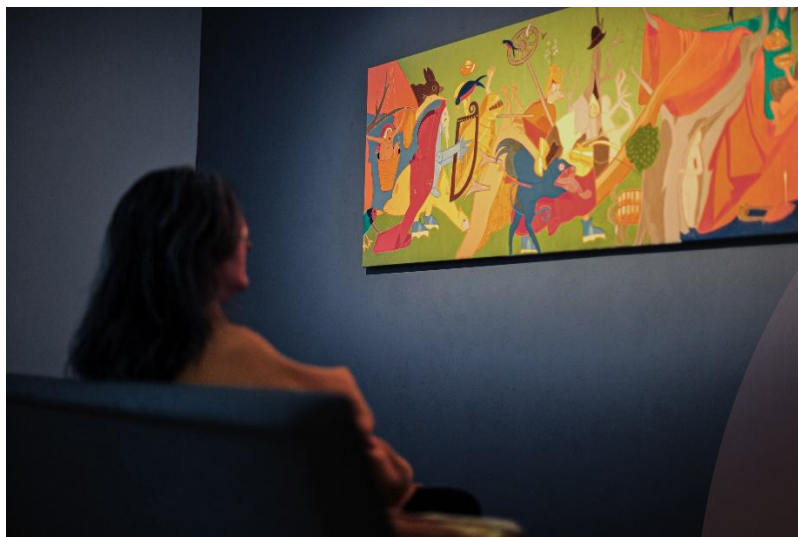

Room to Breathe

In Museum van de Geest | Haarlem vind je de nieuwe kunstervaring *Room to Breathe*. Deze unieke ruimte nodigt de bezoeker uit om kunst op een bewuste en diepgaande manier te ervaren die bijdraagt aan hun mentale gezondheid. Het is een sfeervolle plek waar ruimte is gemaakt voor het kunstwerk aan de muur én het kunstwerk tussen je oren.

Aan de muur hangt het werk *Tuin der lusten* van Ria Mul, een werk geïnspireerd op het beroemde schilderij van Jheronimus Bosch. Terwijl bezoekers dit kleurrijke kunstwerk verkennen, worden zij begeleid door de stem van mindfulnesstrainer Jolien Posthumus. Deze kunstmeditatie is gemaakt in samenwerking met Mindfulness in Museums. De audio helpt bezoekers om het kunstwerk en de ruimte om hen heen te verkennen met behulp van mindfulness- en meditatietechnieken die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek.

Tijdens deze persoonlijke en meeslepende ervaring krijgt de bezoeker niet alleen de kans om het kunstwerk op een nieuwe manier te ontdekken, maar leert ook interessante kunsthistorische feiten. *Room to Breathe* is meer dan een ruimte; het is een unieke kans om kunst en mindfulness samen te beleven.

Selfcare season

In ons dagelijks leven vol to do's kan rust vinden soms een uitdaging zijn. Maar even stilstaan is zo belangrijk om je goed te voelen. Daarom organiseerde Museum van de Geest | Haarlem, in samenwerking met Happinez, Flow en Psychologie Magazine, van september tot november Selfcare season.

Museum op recept

Dordrechts Museum, Museum van de Geest en Bonnefanten onderzochten in 2024 via de pilot 'Museum op recept' over hoe musea kunnen bijdragen aan het verbeteren van de mentale gezondheid. De drie musea presenteerde de onderzoeksresultaten tijdens het Museumcongres van de Museumvereniging op 14 november 2024. Deze eerste onderzoeksresultaten zijn veelbelovend en bevestigen dat deze manier van kunstkijken daadwerkelijk op een positieve manier bijdraagt aan het mentale welzijn.

In een tijd waarin steeds meer mensen kampen met stress, angst en somberheid, is de vraag naar oplossingen voor mentale gezondheid urgenter dan ooit. Uit onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) blijkt dat kunst een positieve impact kan hebben op ons welzijn. Kunst kan troost bieden, nieuwe inzichten geven, en sociale verbinding versterken – elementen die cruciaal zijn voor mentale veerkracht.

'Museum op recept' nodigt deelnemers uit om op een bijzondere manier kunst te beleven, begeleid door een professionele facilitator. Deelnemers bespreken kunstwerken en ontdekken samen nieuwe perspectieven. De eerste resultaten zijn veelbelovend: deelnemers ervaren niet alleen een positief effect op hun emotioneel welzijn, maar voelen zich ook sterker verbonden met elkaar en hun omgeving.

Hoogleraar kunst en zorg

Kunst en cultuur hebben een positieve invloed op onze gezondheid. Het is echter niet altijd voor iedereen toegankelijk, terwijl dat wel nodig is. Juist in een periode dat je in je leven ook zorg behoeft. Museum van de Geest en zorgorganisatie Cordaan bundelden hun krachten en leggen daarmee een directe verbinding tussen kunst en zorg. Dit doen zij via het in 2023 opgerichte Centrum voor Kunst en Zorg.

In september 2024 is prof. dr. Tineke Abma benoemd tot bijzonder hoogleraar Kunst en Zorg bij Erasmus School of Health Policy & Management (ESHPM). Een leerstoel die is opgericht in samenwerking met het Centrum voor Kunst en Zorg.

“Ik ben zeer enthousiast om bijzonder hoogleraar te worden bij ESHPM en tevens boegbeeld te zijn van het Centrum voor Kunst en Zorg. Outsider artist Arthur Prins heeft de waarde van kunst in de zorg ooit prachtig verwoord: ‘Kunst is voor mij de wereld van de mogelijkheden. Van wat je wél kunt, van ontwikkeling en groei.’ Kunst is een helende kracht.”

- Tineke Abma

Evenementen in 2024

In 2024 hebben externe organisaties in totaal 78 evenementen georganiseerd in Museum van de Geest | Haarlem. Het museum fungeerde hierbij als inspirerende locatie voor uiteenlopende activiteiten, variërend van symposia en trainingen tot bedrijfsevenementen, netwerkbijeenkomsten en culturele initiatieven.

Festival van de leefstijl

Na drie succesvolle en compleet uitverkochte edities organiseert het waarde netwerk Verslaving en Gezonde Leefstijl, een initiatief van de Nederlandse ggz, in samenwerking met het Museum van de Geest voor de vierde keer het Festival van de Leefstijl op 16 september 2024. Het thema van deze editie was Gezond Leven van 0 tot 100 jaar.

Raad van toezicht

De twee locaties van het Museum van de Geest, in Amsterdam en Haarlem, worden geëxploiteerd door Stichting Het Dolhuys. Deze stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder. Een raad van toezicht vervult de toezichthoudende taken. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het raad-van-toezicht-model zoals dat is beschreven in de herschreven Code Cultural Governance die in 2006 is gepubliceerd.

De raad van toezicht geeft de verbinding van de sectoren Geestelijke Gezondheidszorg en de Verstandelijke Gehandicaptenzorg in Nederland met het kunst en cultuur zoals bij ons gepresenteerd. Deze verbinding is uniek en onmisbaar. De deelnemende leden uit deze sectoren hebben persoonlijk geen relatie met de besluitvorming over eventuele donaties.

De leden van de raad van toezicht ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Er is een register van nevenfuncties van de leden opgesteld dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

De bestuurder heeft een aanstelling voor onbepaalde tijd. De beloning van de bestuurder valt ruim binnen de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Het bestuur dient voorafgaand aan het aanvaarden van nevenfuncties (zowel onbezoldigd als bezoldigd) deze ter goedkeuring voor te leggen aan de raad van toezicht. Bestuur en toezicht hebben voor het museum invulling gegeven aan de 'Code Fair Practice', de 'Code Cultural Governance' en de 'Code Diversiteit en Inclusie'.

Leden raad van toezicht

- Marie-Luce Bree, Cultuur, interim directeur culturele sector
- Jan van Hoek, lid/ VG, voormalig bestuurder Ipse den Brugge
- Stephan Valk, voorzitter rvt/ Audit lid (sinds 1 april 2024), voormalig bestuurder Parnassia Groep
- Sam Schoch, lid/ GGZ, Bestuurder GGZ Rivierduinen
- Diederik Six, CompaNanny, Audit vz/ Bedrijfsleven

- Betty Kooijman trad af als lid van de raad van toezicht per 1 juni 2024 na een inwerkperiode van haar opvolger Stephan Valk

Vanwege de slechte financiële situatie van het Museum is het toezicht door de raad van toezicht fors versterkt eind 2023 en doorlopend in 2024.

Onder andere de volgende activiteiten zijn door de raad van toezicht uitgevoerd

- Benoeming interim bestuurder E. Damen per 1 maart 2024
- Beoordeling, advisering en goedkeuring begroting en liquiditeitsplanning
- Beoordeling, advisering en goedkeuring reddingsplan in verschillende scenario's en planningen.
- Deelname aan werving van extra middelen voor het museum
- Afspraken maken i.v.m. vertrek voormalig bestuurder H. Looijen eind 2024
- Goedkeuring voorgenomen besluit omzetting governance van het museum begin 2025 van een raad van toezicht – bestuurders model naar een bestuur-directie model
- Goedkeuring voortzetting activiteiten museum voor 2025 aan de hand van de resultaten van het reddingsplan

Financiën

In 2024 heeft er een grote reddingsoperatie voor het Museum plaatsgevonden.

Kosten

Om kosten te besparen zijn er een groot aantal medewerkers afgevoerd in de loop van 2024. Tegelijk zijn er kosten voor interim functionarissen gemaakt. De daling van de personeelskosten is in de begroting 2025 pas goed zichtbaar. Ook op alle andere kosten zijn forse bezuinigingen doorgevoerd. De belangrijkste kosten voor het museum bedragen echter de huren van beide locaties.

Opbrengsten

Ook zijn er van vele kanten uit de maatschappij bijdragen voor de reddingsactie ontvangen. Van grote tot kleine bijdragen. Allemaal hebben ze bijgedragen aan de doorstart van het museum. Deze bijdragen hebben deels betrekking op het verslagjaar 2024 en zijn deels bedoeld voor 2025 en verdere jaren. Daarbij heeft de gemeente Haarlem een lening van € 389.000 kwijtgescholden, welke ten gunste van het resultaat vrijvalt. Door deze maatregelen ontstond er een beperkt financieel overschot van ruim € 16.000. Deze wordt benut voor het verder aflossen van schulden in 2025.

Balans

De positie van het museum is kwetsbaar door hoge schulden, waarover met de schuldeisers tot overstemming moet worden gekomen. Ook is de liquiditeitspositie krap.

Vooruitblik 2025 – begroting 2025

De begroting 2025 is in januari 2025 vastgesteld. Een belangrijk deel van onze activiteiten kunnen we realiseren. Daarvoor zijn er in de eerste helft van 2025 ook vele activiteiten gedaan, zoals realiseren van nieuwe tentoonstellingen, het realiseren van onderverhuur, organiseren van events en het werven van aanvullende subsidies en bijdragen

Zoals bekend bij het vaststellen van het reddingsplan ligt er voor het werven van aanvullende subsidies en bijdragen nog een aanzienlijke taakstelling voor 2025 en 2026 om structureel weer gezond te worden. Dit is zo'n 10% van de begroting. Dit is geen ongewoon percentage voor musea die geen structurele subsidie ontvangen en afhankelijk zijn van projecten en bijdragen.

We hopen en verwachten dat vele zorginstellingen, werkgevers, subsidiegevers en particulieren zich willen verbinden aan de doelstelling van ons museum. Het stimuleren van een goede mentale gezondheid onder andere door beleving via kunst en historie, voor jongeren, volwassenen en ouderen.

Voor nadere informatie verwijzen we naar onze jaarrekening over 2024.

BALANS PER 31 DECEMBER 2024
(na verdeling exploitatiesaldo)

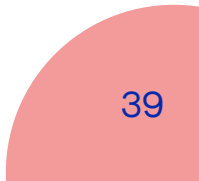
	31-dec-24 x € 1.000	31-dec-23 x € 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	614	774
Totaal vaste activa	614	774
Vlottende activa		
Winkelvoorraden	28	26
Vorderingen en overlopende activa	324	582
Liquide middelen	4	6
Totaal vlottende activa	356	614
Totaal activa	970	1.388
	31-dec-24 x € 1.000	31-dec-23 x € 1.000
PASSIVA		
Eigen vermogen	-2.087	-2.103
Langlopende schulden	696	1.556
Kortlopende schulden	2.361	1.935
Totaal Passiva	970	1.388

Staat van baten en lasten over 2024

	2024 x € 1.000	2023 x € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Som der bedrijfsopbrengsten	3.379	2.553
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	1.296	1.682
Afschrijvingen op materiële vaste activa	160	152
Overige bedrijfskosten	1.809	1.562
Som der bedrijfslasten	3.265	3.396
BEDRIJFSRESULTAAT	114	-843
Financiële baten en lasten	-98	-56
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	16	-899
Bijzondere lasten	-	-
EXPLOITATIESALDO	16	-899
<i>Het exploitatieresultaat is als volgt verdeeld:</i>		
	2024 €	2023 €
Toevoeging/ontrekking	-	-
Bestemmingsfonds	16	-899
Algemene reserve	16	-899
	16	-899

Founders, partners, zakelijke donateurs, fondsen en sponsoren

GGZ NHN (founder)
GGZ InGeest (founder)
Parnassia groep (founder)
Arkin (founder)
Accara
Agros
Augeo Foundation
Caleido Zorg
Cordaan
Cultuur Fonds
De Regenboog Groep
Fivoor
Flow Magazine/DPG Media
Fonds 21
Fundatie van den Santheuvel Sobbe
Gemeente Haarlem
GGNet
GGZ Breburg
GGZ Centraal
GGZ Friesland
GGZ Rivierduinen
Hartekamp Groep
Hersenstichting
HVO-Qerido
Institut Francais
Ipse de Bruggen
Kwintes
Leviaan
Letterenfonds
Lister
Mondriaan Fonds
Multitankkaart
Nederlandse GGZ
PCI Nederland
PGGM
PinkRoccade
Prezens
Provincie Noord-Holland
Recover2Work
Ri Design
RIBW K/AM
RIBW Overijssel
Roads
's Heeren Loo

Staat van Dienst
St. Doen/VriendenLoterij Fonds
Stichting Koningsheide
Vfonds
VGN (Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland)
VSB Fonds
VWC-BUUV